כ״ג בתשרי תשפ״ז | 4 באוקטובר 2026

מפרט מבחני מפמ״ר

חטיבת ביניים (שכבות ז, ח, ט) | תשפ״ז

מבחן מפמ״ר (מבחן פיקוח על מקצועות לימוד) הוא כלי הערכה שנועד לבחון את רמת השליטה של תלמידי חטיבות הביניים בשפה העברית.

המטרה העיקרית של המבחן היא לספק למורים ולבתי הספר תמונה מדויקת ומהימנה על הישגי התלמידים. נתונים אלו ישמשו בסיס פדגוגי ומשוב מעצב לבניית תוכניות התערבות ממוקדות, תוך קידום ושיפור תהליכי ההוראה והלמידה.

מטרות המבחן:

- ✓ **הערכת הישגים:** המבחן מאפשר למשרד החינוך ולצוות בית הספר להעריך את רמת התקדמותם של התלמידים בעברית כשפה שנייה, על בסיס תוכנית הלימודים החדשה המותאמת למסגרת ה-CEFR.
- ✓ **התאמת ההוראה:** התוצאות משמשות את המורים כמשוב מעצב ויעיל. הן מסייעות להם לזהות את חולשותיהם וחוזקותיהם של התלמידים בכיתה, ולבנות תוכניות התערבות ממוקדות.
- ✓ **הערכה כוללת:** המבחן מסייע בבניית תמונה רחבה של רמת העברית בחינוך הערבי, מהווה כלי לשיפור תהליך הלמידה וההוראה, ומאפשר התמקדות בצרכים הספציפיים של התלמידים.

שכבה ז (רמת CEFR: A2)

מבנה המבחן

- ✓ **פרק א – הבנת הנשמע (20%):** רמת A2 (שתי יחידות שיח). השאלות בודקות זיהוי נושא מרכזי, איתור מידע מדויק והבחנה בין עיקר לטפל.
- ✓ **פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%): טקסט** בהיקף של כ-350 מילים ברמת A2+. השאלות מגוונות ובודקות הבנת הנקרא על פי סולם בלום, וכן יישום ידע לשוני מתוך הקשר אותנטי.
- ✓ **פרק ג – הבעה בכתב (20%):** הפקת טקסט עצמאי מחיי היום-יום בהיקף של 6-8 שורות ברמת A2.

מיקוד הלמידה - כיתה ז

- ✓ **הנושאים ואוצר** המילים **במבחן יתבססו על אחת משלוש יחידות הלימוד שנלמדו:**
(מאכלים מסורתיים, יחסי שכנות ושיתוף פעולה, משחקים ומשחוק)

פרק א – הבנת הנשמע (20%):

- ✓ שתי יחידות שמע (כדקה כל אחת), 4 שאלות ליחידה (בסך הכול כ-8 שאלות).
- ✓ **סוגות:** הודעות, הנחיות, שיחות ודברי הסבר
- ✓ **השאלות בודקות:** הבנה גלובלית, איתור מידע, הבחנה ומיון

פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%)

- ✓ **טקסט אחד** (כ-350 מילים).
- ✓ **סוג הטקסט:** טקסט מעורב (היברידי) – עיוני-מידעי וסיפורי

תיאור הטקסט:

- ✓ **פתיח עיוני-מידעי:** הפסקה הראשונה מציגה מידע אובייקטיבי והסבר מושגי.
- ✓ **גוף סיפורי (נרטיבי):** המשך הטקסט מתאר אירוע בעל קו עלילתי, דמויות, זמן ומקום, ומשלב דיאלוגים.
- ✓ **רציונל:** השימוש בטקסט מעורב מאפשר להעריך במקביל מנעד רחב של מיומנויות קריאה – החל מאיתור מידע מפורש והבנת הכללות (מתוך החלק העיוני), ועד להסקת מסקנות, הבנת רצף אירועים והבנת כוונת הדמויות (מתוך החלק הסיפורי).
- ✓ **מיומנויות קריאה, קליטה, הבנה והפקה:** זיהוי רעיון מרכזי, איתור פרטים, קלוז, הסקת מסקנות, ארגון מבנה, המרת מידע לתרשים, קישור בין תמונה לטקסט, הבעת עמדה ועוד.

כשירויות לשון (בתוך הקשר אותנטי):

- ✓ **מערכת הפועל:** התמקדות בבניינים **פעל, נפעל והפעיל (זיהוי שורש, זמן, גוף).**
- ✓ **מילות יחס, קישור ושעבוד:** הכרת מילות קישור המציינות הוספה, ניגוד, סיבה ותוצאה.

הנדרש: זיהוי הקשר הלוגי, בחירת מילת הקישור המתאימה להקשר, חיבור משפטים באמצעות מילת קישור מתאימה, והמרת מילת קישור במילה אחרת המציינת את אותו קשר לוגי.

- ✓ **אוצר מילים:** הבנת משמעות מילה בהקשר
- ✓ **שם עצם ושם תואר:** זיהוי, מיון והתאמה (במין ובמספר)
- ✓ **מאזכרים**
- ✓ **תחביר וחלקי דיבר בסיסיים**

פרק ג – הבעה בכתב (20%)

- ✓ **מיומנות נבדקת:** הפקה כתובה
- ✓ **סוגת הכתיבה:** כתיבה תיאורית-חווייתית קצרה (6-8 שורות)
- ✓ **תיאור המשימה:** התלמיד יידרש לכתוב פסקה קצרה ומובנית (כ-40-50 מילים) המתארת חוויה מסוימת.
- ✓ **דרישות שפתיות (רמת A2):** שימוש באוצר מילים מוכר מהיחידה הנלמדת (שמות עצם, פעלים ושמות תואר בסיסיים הקשורים לחושים), בניית משפטים פשוטים ותקינים תחבירית, ושימוש במילות קישור שכיחות.
- ✓ **קריטריונים להערכת החיבור:** מבנה, פיתוח הרעיון, דיוק לשוני, קוהרנטיות, עושר שפתי ותוכן.

שכבה ח (רמת CEFR: A2)

<u>מבנה המבחן</u>

- ✓ **פרק א – הבנת הנשמע (20%):** רמת B1 (שתי יחידות שיח). השאלות בודקות זיהוי נושא מרכזי, איתור מידע מדויק והבחנה בין עיקר לטפל.
- ✓ **פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%):** שאלות מגוונות בהבנת הנקרא לפי סולם בלום, ושאלות יישום ידע לשוני מתוך הקשר אותנטי.
- ✓ **פרק ג' – הבעה בכתב (20%):** הפקת טקסט עצמאי מחיי היום-יום בהיקף של 8-10 שורות ברמת B1.

<u>מיקוד הלמידה - כיתה ח</u>

- ✓ **הנושאים ואוצר המילים במבחן יתבססו על אחת משלוש יחידות הלימוד שנלמדו:**
  רשתות חברתיות/מתניידים בחוכמה/מה הסטורי שלך?

פרק א – הבנת הנשמע (20%)

- ✓ **שתי יחידות שמע (כדקה כל אחת)**
- ✓ **סוגות:** שיחה, הודעה או פנייה רשמית מחיי היום-יום
- ✓ **השאלות בודקות:** הבנה גלובלית (זיהוי מטרת הדובר/ההודעה), איתור מידע (שליפת פרטים מדויקים), והסקת מסקנות (השפעות ותוצאות).

פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%)

- ✓ **טקסט** אחד (כ-330-400 מילים, מקסימום 27 שורות)
- ✓ נושא הטקסט ואוצר המילים ייגזרו מאחת משלוש יחידות הלימוד שצוינו לעיל.
- ✓ **סוג הטקסט:** טקסט מידע וטיעון

תיאור הטקסט:

- ✓ **פתיח:** יציג את התופעה או את הסוגיה הרלוונטית לנושא.
- ✓ **גוף טיעוני:** יציג טיעונים שונים, יתרונות מול חסרונות, או השפעות חיוביות ושליליות.
- ✓ **רציונל:** השימוש בטקסט טיעוני מאפשר לבחון הבנה וניסוח של מסרים, מעקב אחר רצף לוגי, איתור מידע מפורש, לצד יכולת הסקת מסקנות.
- ✓ **מיומנויות קריאה, קליטה והבנה נבדקות:** זיהוי רעיון מרכזי ועמדת הכותב, איתור מידע מפורש (מאפיינים), ארגון מידע ומיזוג (ארגון השוואתי בטבלה), הסקה ופרשנות מתוך ההקשר.

כשירויות לשון (בתוך הקשר אותנטי):

- ✓ **מערכת הפועל:** זיהוי והטיה של פעלים. דגש על הבניינים: פעל, נפעל, הפעיל, פיעל והופעל. שיבוץ פעלים בתוך קטע שיח רציף לפי שורש ובניין.
- ✓ **מילות יחס, קישור ושעבוד:** הכרת מילות קישור המציינות הוספה, ניגוד, סיבה, תוצאה ומטרה. הנדרש: זיהוי הקשר הלוגי, בחירת מילת הקישור המתאימה להקשר, חיבור משפטים באמצעות מילת קישור מתאימה, והמרת מילת קישור במילה אחרת המציינת את אותו קשר לוגי.
- ✓ **אוצר מילים:** הבנת משמעות מילה בהקשר
- ✓ **שם הפועל ושם פעולה:** המרת פעלים לשם פעולה או לשם פועל בהתאם להקשר המשפט.
- ✓ **מאזכרים:** זיהוי כינויי גוף וצירופים, והבנה למי או למה הם מפנים בטקסט.
- ✓ **שם המספר:** המרת מספרים למילים

פרק ג – הבעה בכתב (20%)

- ✓ **מיומנות נבדקת:** הפקה כתובה
- ✓ **סוגת הכתיבה:** הבעת עמדה מנומקת / כתיבה טיעונית
- ✓ **תיאור המשימה:** כתיבת תגובה קצרה בסוגיה אקטואלית הנגזרת מאחת מיחידות הלימוד. התלמיד יידרש להביע עמדה ברורה (בעד/נגד).
- ✓ **דרישות כתיבה (רמת 1B):** טקסט רציף בן 8-10 שורות (כ-80 מילים).
- ✓ **מבנה נדרש:** פתיחה (הצגת העמדה), גוף (נימוקים ומתן דוגמה), וסיום (משפט סיכום).
- ✓ **קריטריונים להערכה:** תוכן ומבנה, שפה תקנית, דיוק לשוני (כתיב), קוהרנטיות, ושימוש מגוון במילות קישור.

מבנה המבחן

- ✓ **פרק א – הבנת הנשמע (20%):** רמת B1 (שתי יחידות שיח). השאלות בודקות איתור מידע, הבנת קשרי סיבה ומטרה, הסקת מסקנות וזיהוי מסר מרכזי.
- ✓ **פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%):** טקסט עיוני-מידעי מרכזי וטקסט קצר נוסף להשוואה. השאלות מגוונות וכוללות הבנת הנקרא ויישום ידע לשוני מתוך ההקשר.
- ✓ **פרק ג – הבעה בכתב (20%):** כתיבת טקסט עצמאי להבעת עמדה מנומקת בהיקף של 80 מילים לפחות.

מיקוד הלמידה - כיתה ט

פרק א – הבנת הנשמע (20%)

- ✓ שתי **יחידות** שמע, שמונה שאלות בסך הכול
- ✓ **סוגות:** הודעה ושיחה
- ✓ **השאלות בודקות:** הבנה כללית, איתור פרטים, הבנת קשרי סיבה ומטרה, הסקת מסקנות וזיהוי מסר מרכזי.

פרק ב – הבנת הנקרא וכשירויות לשון תקשורתיות (60%)

- ✓ **טקסט** עיוני-מידעי מרכזי ברמת B1, וטקסט קצר נוסף לצורך השוואה.
- ✓ **סוג הטקסט:** טקסט מידע והסבר

תיאור הטקסט:

- ✓ **פתיח עיוני-מידעי:** הפסקה הראשונה מציגה תפיסה כללית ומרחיבה אותה באמצעות מידע מחקרי.
- ✓ **גוף הטקסט:** פסקאות ההמשך מציגות היבטים שונים של הנושא, פרטים ודוגמאות.
- ✓ **סיום:** הפסקה האחרונה מכלילה את הרעיונות ומציגה את משמעות העיסוק בנושא.
- ✓ **רציונל:** המבנה נועד לבחון מיומנויות של איתור מידע, הבנת תהליכים וקשרים סיבתיים, השוואה בין פרטי מידע, הסקת מסקנות והבנת הרעיון המרכזי.
- ✓ **מיומנויות קריאה, קליטה, הבנה והפקה:** איתור מידע מפורש, השלמת טבלה על-פי טקסט, הסקת מסקנות, הבנת מאזכרים, עריכת השוואה, זיהוי רעיון מרכזי, הבעת עמדה מנומקת והבנת תפקיד הפסקה.

כשירויות לשון (בתוך הקשר לשוני ותקשורתי):

- ✓ **מערכת הפועל:** התמקדות בבניינים **פעל (קל), נפעל, הפעיל, הופעל, פיעל, פועל והתפעל.** הנדרש: זיהוי שורש ובניין של פועל בתוך משפט.

- ✓ **מילות יחס, קישור ושעבוד:** הכרת מילות קישור המציינות הוספה, ניגוד, סיבה, תוצאה ומטרה, תוך הרחבה התואמת לרמת השכבה. הנדרש: זיהוי הקשר הלוגי, בחירת מילת הקישור המתאימה, חיבור משפטים והמרת מילת קישור במילה נרדפת בעלת אותו קשר לוגי.
- ✓ **אוצר מילים:** הבנת משמעות מילה ומציאת מילה נרדפת בהקשר.
- ✓ **שם עצם ושם תואר:** התאמה במין ובמספר
- ✓ **שם המספר:** כתיבת מספרים במילים בהתאם לשם העצם
- ✓ **סימני פיסוק:** הבנת תפקיד הנקודתיים במשפט

פרק ג – הבעה בכתב (20%)

- ✓ **מיומנות נבדקת:** הפקה כתובה והבעת עמדה
- ✓ **סוגת הכתיבה:** טקסט עמדה מנומק (כ-80 מילים לפחות).
- ✓ **תיאור המשימה:** התלמיד יידרש לפנות לנמען מוגדר, להציג עמדה בסוגיה נתונה, לנמק אותה ולשלב דוגמה או הסבר המחזקים את עמדתו.
- ✓ **דרישות שפתיות (רמת B1):** כתיבה רציפה ומאורגנת, שימוש במשפטים תקינים, עושר באוצר מילים מתאים ושילוב מילות קישור המבטאות קשרים לוגיים היגיוניים.
- ✓ **קריטריונים להערכת החיבור:** התאמה למשימה, הצגת עמדה ברורה והנמקתה, פיתוח הרעיון ומתן דוגמה, מבנה הטקסט, קוהרנטיות וקישוריות, דיוק לשוני, אוצר מילים ופיסוק תקין.

ריכוז מבנה המבחנים לפי שכבות גיל

שכבה	רמת CEFR	פרק א הבנת הנשמע (20%)	פרק ב הבנת הנקרא ולשון (60%)	פרק ג הבעה בכתב (20%)
ז'	A2	2 יחידות שמע, **כ-8 שאלות**	טקסט מעורב, **כ-350 מילים**	כתיבה תיאורית-חווייתית, **6-8 שורות**
ח'	B1	2 יחידות שמע, **כ-8 שאלות**	טקסט טיעוני, **כ- 400 מילים**	הבעת עמדה מנומקת, **8-10 שורות**
ט'	B1	2 יחידות שמע, **8 שאלות**	טקסט מידע + טקסט להשוואה, **כ- 500 מילים**.	טקסט עמדה מנומק, **כ- 10-12 שורות**

בהצלחה!